

ПАСПОРТ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

(станом на 01.01.2018)

Герб Кіровоградської області

Прапор Кіровоградської області

Схематична карта Кіровоградської області Обласний центр - м.Кропивницький

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО ОБЛАСТЬ:

Країна	 Україна	
Дата утворення:	10 січня 1939 року	
Населення	956,3 тис. осіб,	2,3 % населення України
у тому числі:		
сільське	353,2 тис. осіб,	
міське	603,1 тис. осіб	
Площа:	24,6 тис. кв. км	4,1 % від території України
Щільність населення:	38,9 осіб на 1 кв.м.	
Адреса Кіровоградської обласної державної адміністрації:	м.Кропивницький, пл.Героїв Майдану, 1, інд. 25006 Телефон: 0(522) 24-03-30, факс: 0(522) 22-35-66 Електронна пошта: public@kr-admin.gov.ua	

Адміністративно-територіальні одиниці:

Міст обласного значення	4	од.
Районів	21	од.
Міст районного значення	5	од.
Селищ міського типу	27	од.
Міських об'єднаних територіальних громад	4	од.
Селищних об'єднаних територіальних громад	2	од.
Сільських об'єднаних територіальних громад	7	од.

Відстань від м.Кропивницького до м.Києва:

Автошляхами	300 км
Залізницею	392 км

Географічні дані:

Область розташована у центральній частині України, на півдні Придніпровської височини, у межах річки Дніпра та Південного Бугу, на межі лісостепу та степу.

Клімат – помірно-континентальний.

По території області протікають 438 річок, найбільші з них: Інгулець, Інгул, Синюха

Межує з областями: Вінницькою, Дніпропетровською, Миколаївською, Одеською, Полтавською, Черкаською.

Коротка історична довідка

Історія краю розпочинається з кам'яного віку. На території краю археологами були віднайдені залишки неолітичних поселень.

У IV-III тисячолітті до н.е. територія Кіровоградщини входила до регіону розповсюдження Трипільської культури, а також супутніх їй середньостогівської, ямної та катакомбної культур. У I тисячолітті до н.е. на території області кочували скіфські племена, а також жили племена чорноліської культури, що вели осілий спосіб життя.

На початку нашої ери Кіровоградщина належала до ареалу формування слов'янських племен. У III-IV столітті тут жили племена черняхівської культури та кочували сармати, гуни, авари, болгари.

У V-VIII столітті на території області проживали племена уличів, які після тривалої війни з першими руськими князями змушені були переселитися до межиріччя Дністра та Пруту.

У IX-XIII столітті територія майбутньої Кіровоградської області стала пристанищем печенігів, а згодом половців - нових кочових племен, що прийшли з приволзьких та північнокавказьких степів.

З 1240-х до 1362 року територія нашого краю входила до володінь Золотої Орди нащадків Бату-хана. У 1362 році на території краю відбулася Синьоводська битва, що стала початком переходу цих земель під владу Великого Князівства Литовського. У XV-XVII столітті майбутня Кіровоградщина належала до території козацьких вольностей і стала частиною земель, на яких відбувався процес формування українського козацтва. Згодом край вважався частиною земель Війська Запорозького.

У 1752 році було адміністративно засновано Нову Сербію, а у 1754 році – фортецю святої Єлисавети, що згодом з форштадтами стала м.Єлисаветградом. Спочатку місто відносять до Новоросійського генерал-губернаторства, пізніше воно стає повітовим центром Миколаївської, потім Херсонської губернії.

З відміною військових поселень в середині XIX століття місто перетворюється на торговельний осередок. У останній чверті XIX століття розвитку набувають промислові підприємства, найбільшим підприємством сільського машинобудування був завод Ельворті (майбутня "Червона Зірка").

У цей період місто перетворюється на визначний осередок середньої освіти, як класичної, так і реальної, а також культури, зокрема театрального мистецтва.

У 1882 році Марко Кропивницький створив у місті професійну українську театральну групу.

В епоху Української Національної революції уродженець міста Володимир Винниченко став головою першого уряду новітньої Української держави, згодом - одним із керівників Директорії, що очолювала повстання проти гетьмана Скоропадського і німецьких окупантів. Зразки справжнього героїзму виявили під час боротьби за незалежність герої Канізького повстання та Холодноярської республіки.

У подальшій історії краю відбувалися складні процеси становлення соціалістичної економіки.

Область посідала одне з провідних місць в Україні за рівнем сільськогосподарського виробництва. Підприємства області здійснювали виробництво будівельних матеріалів, меблів, взуття; видобували буре вугілля, графіт та каолінові глини.

Розвиток сільського господарства призвів до виникнення виробництва сільськогосподарських машин.

Суворим випробуванням стали роки Другої світової війни. Кіровоградщина втратила 92,9 тис. осіб, в оборонних та наступальних боях загинуло 152,2 тис. осіб. Більше 400 визволителів області удостоєні звання Героя Радянського Союзу.

З 24 серпня 1991 року Кіровоградщина є невід'ємною складовою незалежної України та розвиває співробітництво у різних сферах діяльності із іншими країнами світу.

З 2005 року Кіровоградщина є повноправним членом Асамблеї Європейських Регіонів, яка об'єднує регіони з 35 країн світу і 15 міжнародних організацій.

З метою залучення інвестицій в економіку області укладено 7 меморандумів з іноземними компаніями та громадськими організаціями щодо залучення інвестицій в економіку області. Забезпечено підписання 4 міжрегіональних угод про співробітництво з іноземними країнами та 8 – про міжнародне співробітництво.

Кіровоградщиною у рамках укладених угод розвивається міжрегіональне співробітництво з Могильовською областю Республіки Білорусь, Нижньосілезьким воеводством Республіки Польща, федеральною землею Штирія Республіки Австрія, м. Брага Португальської Республіки, Нітрянським самоврядним краєм Словацької Республіки, м.Сюйчжоу та провінцією Цзянсу Китайської Народної Республіки, м.Інчхон Республіки Корея.

За роки незалежності України в області введено в дію низку нових сучасних підприємств реального сектору економіки.

Так, у 2011-2017 роках збудовано та введено в експлуатацію нові сучасні підприємства, такі як олієекстракційні заводи підприємств "ГрадОлія", ТОВ "Гідросенд", комплекс по переробці насіння соняшнику ТОВ "Агропродукт", нові потужності ПП "Віктор і К" (ТМ "Королівський смак"), сучасні підприємства ПрАТ "Металит", "Метсервісгруп", "Велта", потужний Світловодський річковий термінал, ряд сучасних елеваторів, овочесховищ, тваринницьких комплексів. Збудовано сонячні та гідроелектростанції, встановлено ряд станцій сонячних батарей, створено понад 30 підприємств з виробництва пеллетів.

З 2013 року в області проводиться Національна агропромислова виставка із польовою демонстрацією техніки і технологій "АгроЕкспо", яка у 2016 році – отримала статус міжнародної виставки і є найбільшою виставкою в Україні.

У 2017 році її площі склали 100 тис.м.кв, участь взяли – понад 585 компаній із різних регіонів України та іноземних країн, її відвідало – понад 26 тис. осіб відвідувачів. У рамках виставки проводиться Покровський ярмарок.

В обласному центрі працює ряд навчальних закладів різних ступенів акредитації, серед них виділяються Центральноукраїнський державний педагогічний університет ім. В.Винниченка, Центральноукраїнський національний технічний університет, Льотна академія Національного авіаційного університету.

В області функціонують 2 медичні факультети Донецького національного медичного університету, де навчаються 385 студентів із України та 814 іноземців, працевлаштовано 71 штатний викладач, у тому числі 21 науково-педагогічні працівники.

В області функціонує широка мережа закладів культури. 29 музеїв юридичних осіб збирають та шанобливо зберігають артефакти про минуле та сьогодення краю.

Структура земельного фонду:

Розподіл земель за цільовим призначенням та функціональним використанням	тис. га
Територія, усього	2458,8
у тому числі: сільськогосподарські угіддя	2032,3
із них: рілля	1764,5
ліси і інші вкриті лісом площі	189,0
забудовані землі	89,5
води	76,8
інші землі	47,2

Питома вага області в економіці України:

Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу, у %	1,2
Продукція сільського господарства, у %	4,2
Продукції рослинництва, у %	4,7
Продукції тваринництва, у %	2,8
Роздрібний товарообіг, %	1,8
Капітальні інвестиції, %	1,6
Експорт товарів, %	1,0

РЕАЛЬНИЙ СЕКТОР

Промисловість:

Галузева структура обсягу реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) за основними видами економічної діяльності	Структура обсягу реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу, у % до всієї реалізованої продукції
Промисловість	100
Добувна та переробна промисловість	77,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	6,8
Переробна промисловість	70,6
з неї:	
виробництво харчових продуктів, напоїв	33,8
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	0,4
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	2,0
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1,9
виробництво основних фармацевтичних продуктів	0,3

і фармацевтичних препаратів	
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	3,2
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	10,2
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	12,8
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	21,3
	1,3

Промислове виробництво:

Показники	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік
Обсяг реалізованої промислової продукції (товарів, послуг) без ПДВ та акцизу, млн.грн.	17505,6	20319,3	22854,2	25468,4
Індекс промислової продукції, %	100,8	82,9	120,3	105,5
Обсяг реалізованої промислової продукції на одну особу, грн.	17788,9	20800,5	23390,5	26501,9

Сільське господарство:

Кількість суб'єктів господарювання, основним видом діяльності яких є сільське господарство, усього, од.	3732
у тому числі:	
кооперативи, од.	45
приватні підприємства, од.	297
господарські товариства, од.	648
фермерські господарства, од.	2662
інші суб'єкти господарювання, од.	72

Структура валового виробництва сільського господарства:

рослинництво, %	81,5
тваринництво, %	18,5

Виробництво основних видів сільськогосподарської продукції:

Культури	Обсяг виробництва	Середня урожайність
	рослинницької продукції (усі категорії господарств), тис.т	(усі категорії господарств), ц з 1га
Зернові та зернобобові культури	2858	35
Цукровий буряк (фабричний)	586,2	386,7
Соняшник	1092	19,7
Інші культури:		
овочі	243,2	131,9
картопля	559,9	128
плоди та ягоди	31,7	66
Продукція	Обсяг виробництва тваринницької продукції¹	
	(усі категорії господарств)	
М'ясо (реалізація худоби та птиці на забій у живій вазі), тис.т	70,9	
Молоко, тис.т	305,6	
Яйця, млн.шт.	440,1	

Фінансові та кредитні установи:

Згідно з даними Єдиного електронного державного реєстру банків України в Кіровоградській області, банківська система області складалась із 217 відокремлених підрозділів банків, з яких 3 – філії та 214 відділень 29 банків України.

Іноземні інвестиції:

Обсяг прямих іноземних інвестицій у розрахунку на одну особу складає 71,6 дол. США.

Зовнішньоекономічна діяльність:

Обсяг експорту товарів – 415,7 млн. дол. США.

Темп збільшення (зменшення) експорту (до обсягу 2016 року) – 97,3% .

Сальдо зовнішньої торгівлі товарами – 179,6 млн. дол. США.

Митниці:

Назва	Кількість, од.	Чисельність працюючих, осіб
Митниці	1	77
Митні пости	2	22

ІНФРАСТРУКТУРА ОБЛАСТІ**Транспортний комплекс і зв'язок:****Залізничний транспорт**

Підприємств	3	од.
Залізничних станцій	147	од.

Авіаційний транспорт

Авіакомпаній	2	од.
--------------	---	-----

Автомобільний транспорт

Підприємств, які виконують перевезення:	99	од.
пасажирські	27	од.
вантажні	75	од.

Наявність автомобільних доріг:

державного значення	2034,8	км
місцевого значення	4166,5	км

Морський і річковий транспорт	1 (термінал)	од.
--------------------------------------	--------------	-----

Зв'язок загального користування:

наявність телефонного зв'язку у населених пунктах області:	100,9	тис. апаратів
Кількість основних телефонів на 100 сімей	10	од.

Поштові заклади:

Назва	Од.
Наявність поштових закладів, усього	223
у т.ч. в:	
обласному центрі	17
містах обласного і районного значення та селищах міського типу	50
селах	97
Пересувні відділення поштового зв'язку	59

Торгівля:

Об'єкти торгівлі підприємств - юридичних осіб, усього, од.	1494
з них: магазинів, од.	1187
Обсяг роздрібного товарообороту на одну особу (у середньому за рік), тис.грн.	10,2

МАЛЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО:

Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення	71	од.
Середня кількість працюючих в одному малому підприємстві	5	осіб

Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малими підприємствами	29,3	млрд.грн.
Кількість зареєстрованих підприємців-фізичних осіб	33,9	тис.осіб

СОЦІАЛЬНА СФЕРА

Соціальний захист:

Чисельність пенсіонерів, усього, <i>у тому числі:</i>	287,3	тис.осіб
за віком	220,5	тис.осіб
за інвалідністю	29,6	тис.осіб
по втраті годувальника	14,4	тис.осіб
за вислугою років	7,8	тис.осіб
які отримують соціальні пенсії	2,7	тис.осіб
Пенсіонери оборонних та силових міністерств, служб і відомств	12,3	тис.осіб

Заробітна плата:

Середньомісячна заробітна плата штатного працівника	5792	грн.
Фонд оплати праці штатних працівників	12186,2	млн.грн.
Наявний дохід	37079	млн.грн.
Темп росту обсягу реального наявного доходу	122,1	%
Наявний дохід у розрахунку на одну особу	38,6	тис.грн.

Стан ринку праці:

Рівень зайнятості населення (у віці 15-70 років)	53,3	%
Рівень безробіття населення (за методологією МОП) (у віці 15-70 років)	12,2	%

Трудові ресурси:

Зайняте населення у віці 15-70 років, усього,	376,8	тис.осіб
у тому числі працездатного віку	363,8	тис.осіб
Зайняте населення за видами економічної діяльності, усього	375,7	тис.осіб
у тому числі:		
у промисловості;	48,7	тис.осіб
у сільському, лісовому господарстві, мисливстві, рибальстві;	103,4	тис.осіб
в державному управлінні й обороні	25,5	тис.осіб
за іншими видами економічної діяльності	198,1	тис.осіб

Демографічні дані:

Народилось	7,8	тис.осіб
Померло	15,7	тис.осіб
Міграційні процеси:		
прибуло	10,9	тис.осіб
вибуло	12,6	тис.осіб

ГУМАНІТАРНА СФЕРА

Наука:

Кількість організацій, які виконують наукові дослідження й розробки, усього	15	од.
Кількість науковців	396	осіб
Кількість докторів наук	68	осіб
Кількість кандидатів наук	535	осіб

Освіта:

Навчальні заклади

Кількість вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації	3	од.
чисельність студентів	8857	осіб
чисельність науково-педагогічних працівників	716	осіб
чисельність педагогічних працівників	131	осіб
Кількість вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації	13	од.
чисельність студентів	5576	осіб
чисельність науково-педагогічних працівників	30	осіб
чисельність педагогічних працівників	731	осіб
Кількість професійно-технічних навчальних закладів	23	од.
чисельність учнів	7436	осіб
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів	345	од.
чисельність учнів	92640	осіб
чисельність вчителів	11470	осіб
Кількість дошкільних навчальних закладів	482	од.
чисельність дітей	32963	осіб
кількість педагогічних працівників	3596	осіб

Охорона здоров'я:

Кількість лікарняних закладів	47	од.
Кількість лікарняних ліжок	7942	місць
Кількість лікарняних ліжок у розрахунку на 10 тис. населення	83,6	місць
Кількість лікарів усіх спеціальностей	3139	осіб
Кількість лікарів на 10 тис. населення	33	осіб
Кількість середнього медичного персоналу	8846	осіб
Кількість лікарських амбулаторно-поліклінічних закладів	87	од.
Планова ємність амбулаторно-поліклінічних закладів	26094	відвід. за зміну
Планова ємність амбулаторно-поліклінічних закладів у розрахунку на 10 тис. населення	274,7	відвід. за зміну
Кількість ФАПів	472	од.
Кількість працюючих у ФАПах	869	осіб
Кількість аптечних закладів	580	од.

Культура:

Кількість:	Од.
Концертних організацій	1
Театрів	2
Бібліотек	568
Музеїв (включаючи філіали)	29
Клубних закладів	574
Клубів за інтересами	677
Дитячих музичних шкіл	30
Дитячих шкіл мистецтв	13
Дитячих художніх шкіл	3

Спортивні об'єкти:

Стадіони	21	од.
Спортивні зали	444	од.
Плавальні басейни	8	од.
Площинні спортивні споруди	2141	од.
Тренажерні зали	353	од.
Інші спортивні споруди	97	од.

Пам'ятки історії, архітектури, мистецтва:

Кількість пам'яток, з них:	5623
Історії	2161
Архітектури та містобудування	857
Монументального мистецтва	27
Садово-паркового мистецтва та заповідники	4
Археології	2574